

קולומביה

סקירה כלכלית

יוני 2021

רקע ונתונים כלליים¹

שטח: 1,138,910 קמ"ר (26 מתוך 257)

גדולה פי 54 מישראל (22,072 קמ"ר, 215 מתוך 257)

אוכלוסייה: 49 מיליון

עיר בירה: בוגוטה

משטר: רפובליקה נשיאותית

נשיא מכהן: איוון דוקה (Iván Duque Márquez) מכהן כנשיא

מאז אוגוסט 2018

שפה רשמית: ספרדית

מטבע: פזו קולומביאני (COP): 1 דולר שווה כ-3700 פזו

גאוגרפיה: המדינה ממוקמת בחלקה הצפוני של דרום אמריקה

וגובלת במדינות פנמה, ונצואלה, ברזיל, אקוודור ופרו.

קולומביה היא המדינה היחידה בדרום אמריקה עם גישה לשני

אוקיינוסים, האטלנטי והשקט. נתיבי הסחר המרכזיים של

קולומביה הינם מנמלי קרטחנה, ברנקייה וסנטה מרתה

לארה"ב, אירופה והמזרח התיכון ומנמל Buenaventura למזרח

הרחוק.

¹ CIA The World Factbook ,The World Bank

אינדיקטורים כלכליים מרכזיים לשנת 2020²

ישראל	קולומביה	אינדיקטור
403	272	תמ"ג נומינלי 2020 GDP, current prices Billions of U.S. dollars
40,547	14,324	תמ"ג לנפש במונחי PPP 2020 Purchasing power parity; international dollars per capita
-2.4% – 2020 3.4% – 2019 3.5% – 2018	-6.8% – 2020 3.3% – 2019 2.6% – 2018	שיעור הצמיחה הכלכלית real GDP growth
-0.6%	2.5%	שיעור האינפלציה 2020 Inflation rate, average consumer prices
35	67	קלות עשיית עסקים 2019 דירוג בין 1-190 כאשר מספר נמוך מבטא תוצאה טובה
76.7	62.7	מדד התחרותיות 2019 ציון מ- 0-100 100 מבטא את הציון הטוב ביותר
AA-	BBB-	דירוג אשראי S&P 2021

² IMF, The World Bank, World Economic Forum

רקע כללי / כלכלי

קולומביה, הכלכלה השלישית בגודלה בדרום אמריקה (והרביעית בגודלה באמריקה הלטינית, בפער קטן אחרי ארגנטינה), נהנתה מצמיחה יציבה בשנים האחרונות ועד לתחילת משבר הקורונה. עם כ-50 מיליון תושבים, תעשיית נפט משמעותית, תעשיית מכרות עשירה, סקטור חקלאי משגשג ותעשיית ייצור גדולה – קולומביה הינה שוק חשוב לחברות הישראליות באמריקה הלטינית. הקירבה לשווקי צפון אמריקה ובראשם ארה"ב, יחד עם הסמיכות לתעלת פנמה והעובדה שלקולומביה ישנה גישה ימית הן לאוקיינוס האטלנטי בצידה הצפוני והן לאוקיינוס השקט בצידה המערבי – ביחד ממקמים את קולומביה באופן מושלם כמדינה הפתוחה לסחר בינלאומי, ותומכים בסקטורים המייצאים שלה.

הסכם השלום שנחתם בין ממשלת קולומביה לבין ארגון המורדים FARC בשנת 2016, סיים למעלה מ-50 שנות סכסוך פנימי קשה במדינה. מאז חתימת הסכם השלום נהנתה קולומביה מיציבות פוליטית גדולה יותר, מהשקעות חסרות תקדים בסיוע גופי מימון בינלאומיים אשר התמקדו בתשתיות ובחיבור אזורי הספר של קולומביה לערים הגדולות, ומהפנייה של תקציבים לצרכים אזרחיים.

הצטרפותה של קולומביה לארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכלי (OECD) בו חברות מדינות מפותחות (ביניהן ישראל) אשר חולקות ביניהן סטנדרטים ואמות מידה, ב-28 אפריל 2020 – היוותה נקודת ציון בדרכה של קולומביה, ואיתות בינלאומי חשוב לגבי מצבה הכלכלי.

החל מאוגוסט 2018 מכהן איוון דוקה כנשיא קולומביה, פוליטיקאי מהימין אשר חרת על דגלו קידום של קולומביה באמצעות טרנספורמציה דיגיטלית, טכנולוגיות, הגדלת הפריון וחדשנות, תוך מקסום היתרונות היחסיים של קולומביה. הנשיא נמצא כעת בשנתו האחרונה לפני בחירות (בקולומביה נשיא רשאי לכהן בקדנציה אחת בלבד), אשר צפויות להתקיים בחודש מאי 2022.

עוגני הצמיחה של הכלכלה הקולומביאנית ממשיכים להיות מחצביה הטבעיים ותוצרתה החקלאית, תחומים בהן היא בין היצואניות הבכירות בעולם: פחם (מס' 4 בעולם) נפט (מס' 4 באמל"ט), אזמרגד (95% מהכמות העולמית), פרחים (מס' 2 בעולם), קפה (מס' 3 בעולם), בננות (מס' 8 בעולם), ניקל (מס' 9 בעולם) ועוד. עם זאת בשנים האחרונות ניתן לראות גידול ניכר בייצוא התעשייתי הקולומביאני במוצרי מתכת, טקסטיל, נייר, מוצרים אלקטרוניים פשוטים ואף מוצרים ביטחוניים ורכבים, לצד תעשיית המזון המעובד הגדולה. יצוא השירותים עתירי הידע תופס תאוצה בשנים האחרונות והגיע לכ-20% מיצוא השירותים, מגמה שעתידה להתגבר בשנים הקרובות.

חשוב לציין כי 60% מהכלכלה הקולומביאנית היא "לא פורמלית", דבר המקשה מעט על האינדיקטורים הרשמיים לשקף את המציאות הכלכלית הקולומביאנית ואת מלוא חוזקה.

משבר הקורונה פגע בקולומביה באופן קשה (בדומה למדינות נוספות באמל"ט), הכלכלה הושפעה לרעה מסגרים ממושכים שהיו בתוקף, וגם כעת המדינה מתקשה להיחלץ מההשפעות הכלכליות (לרבות הורדת דירוג האשראי ע"י S&P במאי 2021) וחווה חוסר יציבות פוליטי וביטחוני-פנימי.

תעשיות בולטות/ מאפייני הכלכלה המקומית³

נתוני סחר 3 שנים אחורה

מאזן מסחרי	סכום יבוא מהעולם במיליארדי דולרים	סכום יצוא לעולם במיליארדי דולרים	שנה
13.2	52.6	39.4	2019
9.4	51.2	41.8	2018
8.2	46	37.7	2017

שותפות הסחר הגדולות לשנת 2019

יצוא

מאזן מסחרי במיליארדי דולרים	אחוז מסך היצוא של קולומביה	יצוא במיליארדי דולרים	
-1.1	31%	12.2	ארה"ב
-6.4	11%	4.5	סין
+2.2	5.9%	2.3	פנמה
+1.1	4.9%	1.95	אקוודור
-1.7	3.7%	1.46	ברזיל

מוצרי יצוא עיקריים: נפט, פחם, אזמרגד, קפה, ניקל, פרחים, בננות, טקסטיל

יבוא

מאזן מסחרי במיליארדי דולרים	אחוז מסך היבוא של קולומביה	יבוא במיליארדי דולרים	
-1.1	25%	13.3	ארה"ב
-6.4	20%	10.9	סין
-2.4	7.3%	3.8	מקסיקו
-1.7	6%	3.1	ברזיל
-1.6	4.1%	2.1	גרמניה

מוצרי יבוא עיקריים: מכונות, מוצרים אלקטרוניים, דלקים, תרופות, דגנים ומזון לבהמות, תשומות לחקלאות (כימיקלים, דשנים)

³ הלמ"ס, Un Comtrade

סקטורים מרכזיים בכלכלה

- **חקלאות** – קולומביה בראש ובראשונה, הינה מדינה חקלאית (40% משטח המדינה מוגדר כקרקע חקלאית); חקלאות מהווה 20% מהתוצר הלאומי הקולומביאני ו- 3.5 מיליון איש מועסקים באופן ישיר במגזר זה. המגזר מאופיין ב"עושר טבעי" של תנאי גידול חקלאי מהמובילים בעולם (ואזורי אקלים שונים, לאור אופייה ההררי של המדינה), אך בו בעת, הינו מאופיין בחקלאים המגדלים בשיטות מסורתיות ולא יעילות, עם שרשרת לוגיסטית לקויה ומיושנת. מצב התשתיות באזורי הספר של המדינה מקשה על הובלת התוצרת החקלאית בכלל, ובקירור בפרט.
ענפי הגידול המרכזיים: פרחים – מחזיקה ב-15% מהשוק העולמי (2 בעולם), קפה – 810 אלף טון בשנה (3 בעולם), בננות – 1.8 מיליון טון בשנה (5 בעולם), שמן דקלים – 1.5 מיליון טון בשנה (4 בעולם), סוכר – 2.4 מיליון טון (7 בעולם), אגנס – 650 אלף טון בשנה (10 בעולם), עוף – 1.2 מיליון טון (13 בעולם) 14,000 ביצים בשנה, מנגו – 270 מיליון טון בשנה, גידול דגים – 103 אלף טון, חלב – 6.7 מיליארד ליטר בשנה מ-5.3 מיליון פרות.
- **מים** – קולומביה הינה מדינה ברוכת גשמים, במחוזות מסוימים בקולומביה כמות הגשם השנתית עולה על 20,000 מ"מ בשנה (לשם השוואה, כמות המשקעים השנתית בתל אביב הינה כ-600 מ"מ). עם זאת, תופעת אל ניניו בשנים 2016-2017 חשפה את קולומביה למשבר מים, אשר אפילו הביא להפסקת אספקת המים ל-3 שבועות לרוב העיר קאלי, העיר השנייה בגודלה בקולומביה. תופעת אל ניניו חשפה את הציבור הרחב לנתונים מדאיגים: 30% ממקורות המים הטבעיים בקולומביה אינם ראויים ואף מסוכנים לשתיה, הממוצע השנתי של דלף מים במערכות העירוניות עומד על 65% אחוז דלף, רק ל-10% מהערים והעיירות בקולומביה יש מתקן טיפול ראשוני בשפכים. בנוסף, המחסור במים במקורות המים בקולומביה הביא למשבר אנרגיה היות ומירב האנרגיה בקולומביה מופק מתחנות הידרואלקטריות. זאת ועוד, גם בקולומביה הגשומה קיימים מחוזות מעוטי גשמים ואף מדבריים כגון לה-גוואחירה.
- **HLS) Home land security (HLS)** – הסכם השלום עם ארגון ה-FARC הביא לסיימו של המאבק המזויין אל מול אותו ארגון, אך את מקומו תפס באופן חלקי ארגון הגרילה ELN, אשר מוציא לפועל פעולות טרור. בנוסף, הרשויות בקולומביה נאבקות בקרטלי הסמים והפשע המאורגן שמהווים אתגר עצום למערכת אכיפת החוק. כמו כן, כ-2 מיליון פליטים מוונצואלה שהגיעו לקולומביה מאתגרים את מערכות האכיפה העירוניות בהתמודדות עם פשיעת רחוב מוגברת. התחום ממשיך וימשיך להעסיק את הממשל הקולומביאני.
- **ערים חכמות** – תחום זה זוכה בשנים האחרונות לתשומת לב רבה בקולומביה וזוכה תחת הממשל הנוכחי לרוח גבית חשובה ותמיכה תקציבית. את התחום מובילה כיום העיר מדאיין המתהדרת במטרו, מערכת רכבלים ורכבות קלות כמו גם שירותי אופניים חשמליים ואחרים, תוך ניסיון להשתמש בטכנולוגיות מתקדמות לקדם את העיר שכיום הינה אחת מהחדשניות ביותר באמ"ט.

הסכמי בילטרליים משמעותיים של קולומביה עם יתר מדינות העולם

גוש סחר : ארגון המדינות האנדיות (Andean Community).

ארגונים בינ"ל:

- OECD : כן (מאז אפריל 2020)

- WTO : כן (מאז אפריל 1995)

מדינות שאיתן לקולומביה יש הסכם סחר:

גוש המרקוסור (ברזיל, ארגנטינה, אורוגוואי, פרגוואי), קנדה, ארה"ב, האיחוד האירופי, צ'ילה, מקסיקו, EFTA (שווייץ, נורבגיה, איסלנד וליכטשטיין), דרום קוריאנה, קוסטה ריקה, אל סלבדור, גואטמלה, הונדורס, ישראל.

יוזמות מרכזיות של ממשלת קולומביה בשנתיים האחרונות

תכנית להנעה מחדש של הכלכלה הקולומביאנית – על רקע משבר הקורונה, ממשלת קולומביה יצרה "תכנית חילוץ" לשכבות החלשות, ותכנית הנעה מחדש לכלכלה שהייתה משותקת בסדרה של סגרים ממושכים. המרכיבים העיקריים הינם: יצירת מקומות עבודה, צמיחה "ירוקה", תמיכה בשכבות החלשות, והשקעה באזורי הפריפריה. התכנית, שתמומן בעשרות מיליוני דולרים בסך הכל (ממקורות שונים), תכלול בין היתר פרויקטי תשתיות, תניע את התעשייה עתירת הידע, תתמוך ב"טרנספורמציה דיגיטלית/ טכנולוגית", תכלול השקעה בפרויקטים סביבתיים, וכבר עתה כוללת רשת תמיכה רחבה יותר מבחינה סוציאלית עבור השכבות החלשות. על רקע הגירעון התקציבי הגדול שנוצר לממשלת קולומביה – קיימת יוזמה לרפורמה במיסוי ("Reforma Tributaria") שהממשל הקולומביאני קידם בחציון הראשון של 2021, ושהיתה אמורה לכלול הטלת מע"מ על מוצרים בסיסיים שלא חויבו במס עד כה. לאור ההתנגדות הנרחבת והאלימה שנגרמה בעקבות קידום הרפורמה – בוטלה היוזמה, אך יש כוונה לקדמה מחדש עם שינויים.

יחסי סחר ישראל - קולומביה

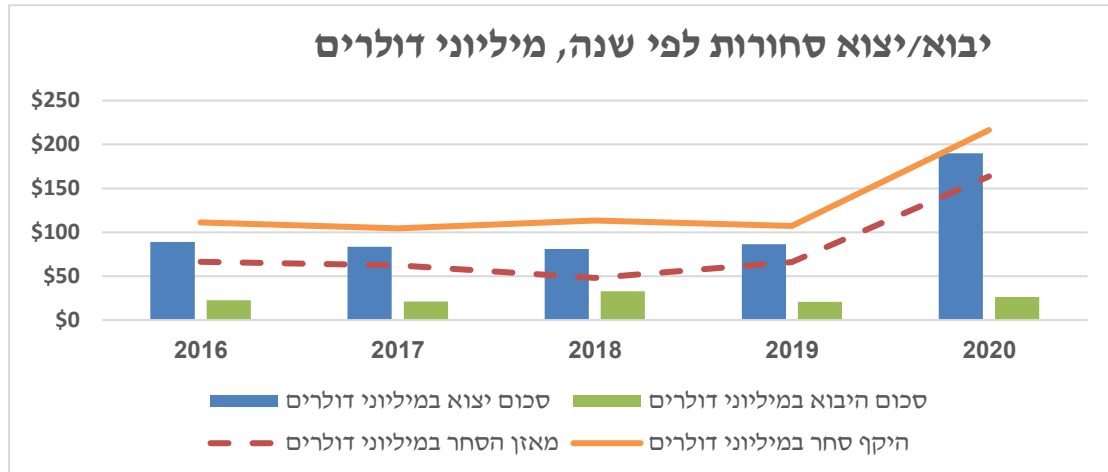
יחסי ישראל-קולומביה הינם קרובים וידידותיים.

ראש ממשלת ישראל ביקר בקולומביה בחודש ספטמבר 2017, וראשי המדינות נפגשו באופן וירטואלי בחודש אוגוסט 2020 על מנת להשיק את הסכם הסחר החופשי. בחודש מרץ 2020 ביקר נשיא קולומביה בועידת ארגון אייפא"ק בווישינגטון ושם הכריז על הקמת משרד חדשנות וטכנולוגיה של קולומביה בישראל. ב-11 באוגוסט 2020 נכנס לתוקף הסכם אזור הסחר החופשי בין המדינות. קולומביה עוסקת בהקמת משרד החדשנות והטכנולוגיה שלה בישראל בהתאם להכרזת נשיא קולומביה. משרד זה עתיד להיפתח בירושלים במהלך חציון ב' 2021. בנובמבר 2020 נחתם MoU בין רשות החדשנות לבין InnPulsa, סוכנות החדשנות של קולומביה. במהלך 2021 פירסמה רשות החדשנות "קול קורא" ראשון לפרויקטי פיילוט בקולומביה, שעתידיים לצאת לפועל לקראת סוף 2021 ולתוך שנת 2022.

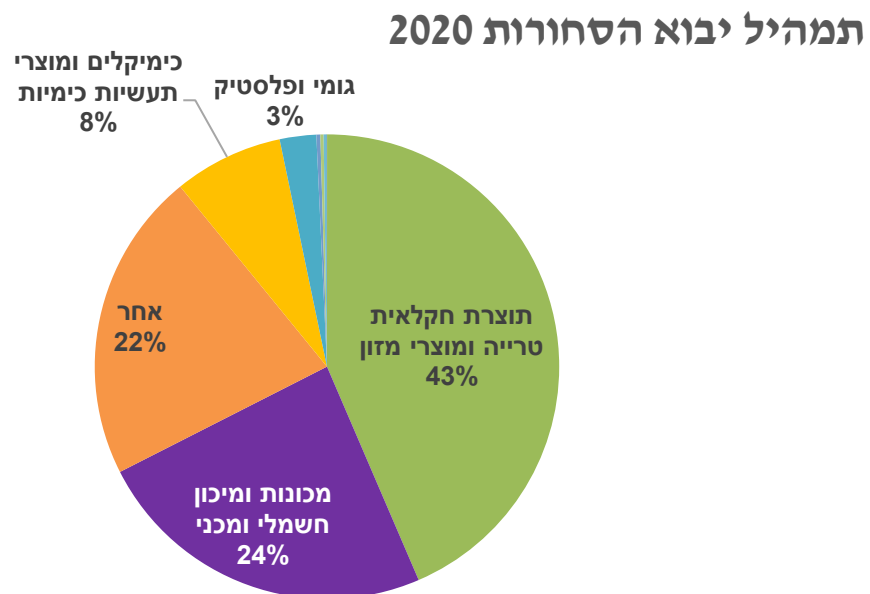
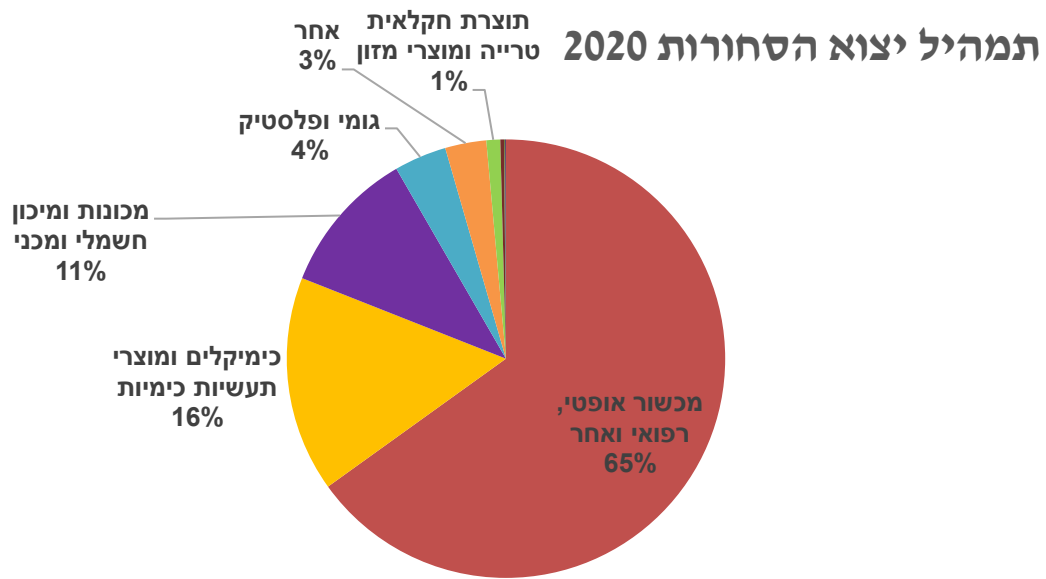
במהלך 2020 היצוא הישראלי לקולומביה יותר מהוכפל (לאחר מספר שנים של יציבות), מ-86.5 מיליון דולר ב-2019 ל-190 מיליון דולר ב-2020. היבוא מקולומביה הראה עלייה קלה גם כן.⁴ חלק גדול מהעלייה נזקף לזכות ההתחזקות של הסקטור החקלאי הקולומביאני, אשר ממשיך לצרוך תשומות גדולות והולכות, לרבות מוצרים כימיים (דשנים ומוצרים נוספים), מערכות השקייה, מערכות ניהול ממוחשבות, יריעות פלסטיק ועוד.

בנוסף ניכרת עלייה ביצוא הטכנולוגי לקולומביה, של מוצרים טכנולוגיים מכל הסוגים, לרבות מוצרי מיחשוב, מיכשור רפואי דיגיטלי, מערכות תקשורת ורכיבים עבור מערכות של "ערים חכמות".

שנה	סכום יצוא במיליוני דולרים	אחוז היצוא מתוך סך היצוא הישראלי	סכום יבוא במיליוני דולרים	אחוז היבוא מתוך סך היבוא הישראלי	מאזן מסחרי	היקף סחר
2016	\$89	0.15%	\$23	0.03%	\$66	\$111
2017	\$83	0.14%	\$21	0.03%	\$62	\$104
2018	\$81	0.13%	\$33	0.04%	\$48	\$114
2019	\$87	0.15%	\$21	0.03%	\$66	\$107
2020	\$190	0.38%	\$26	0.04%	\$164	\$216

⁴ הלמ"ס

⁵ הלמ"ס

הסכמי סחר הדדיים בין ישראל וקולומביה:

שם ההסכם	שנת חתימה על ההסכם	האם ההסכם בתוקף?
הסכם מו"פ	2015, 2020	כן
הסכם סחר - אזור סחר חופשי	2013	כן

הערות:

- לישראל ולקולומביה קיימים שני הסכמי מו"פ עליהם חתומה מהצד הישראלי רשות החדשנות, האחד מהם משנת 2015 עם משרד המדע הקולומביאני (עד כה טרם קודמו באמצעותו תכניות קונקרטיות) והשני משנת 2020 עם סוכנות החדשנות של קולומביה InnPulsa (הסכם פעיל)
- הסכם אזור הסחר החופשי ישראל-קולומביה נכנס לתוקף ב-11 באוגוסט 2020

לסיכום

הכלכלה הקולומביאנית הינה אחת הכלכלות הצומחות ובעלות הפוטנציאל הנוסף לצמיחה באמריקה הלטינית. בשנים האחרונות, עד משבר הקורונה, התאפיינה המדינה ביציבות שלטונית וכלכלית, וכן ציינה את סיום הסכסוך המזוין עם ארגון המורדים FARC אחרי עשרות שנים של מאבק. משבר הקורונה קטע את רצף הצמיחה הכלכלית, והנפילה במחירי הנפט בעולם השפיעה הן על שער הפזו הקולומביאני והן על הכנסות הממשלה. הגירעון התקציבי גרם לממשל הקולומביאני ליזום רפורמה לא פופולרית במיסוי, שגררה את המדינה לגל מהומות אלימות בחודשים מאי-יוני 2021. משבר הקורונה עצמו ממשך להכות במדינה, והגל השלישי של המגפה נמשך בימים אלה.

שנת 2020 סימנה התקרבות ביחסים הכלכליים בין ישראל לקולומביה, עם כניסת הסכם אזור הסחר החופשי ישראל-קולומביה לתוקף ב-11 באוגוסט 2020, ו"השקת" ההסכם במפגש וירטואלי בין ראשי המדינות. במהלך 2020 היצוא הישראלי לקולומביה יותר מהוכפל (לאחר מספר שנים של יציבות), מ-86.5 מיליון דולר ב-2019 ל-190 מיליון דולר ב-2020. היבוא מקולומביה הראה עלייה קלה גם כן.

הסכם הסחר החופשי מאפשר לחברות הישראליות יתרון תחרותי בשוק הקולומביאני, תוך הסרת חסמי הסחר השונים בהם הן נתקלות בעת היצוא לשוק זה. ההסכם מקל על פעילות היצואנים הישראליים בשוק הקולומביאני ובכך מחזק את היצוא הישראלי, יחד עם מנגנונים נוספים אשר תומכים בפעילות הכלכלית הישראלית בקולומביה לרבות הגנה טובה יותר על השקעות ישראליות וגישה לשוק הרכש הממשלתי במדינה.

הנספחות הכלכלית בקולומביה עוסקת במגוון של נושאים וממשיכה ליצור הזדמנויות עסקיות עבור החברות הישראליות ולהוות "רגליים על הקרקע" בקולומביה גם בימי קורונה ואתגרים נוספים כגון הפגנות ומהומות אלימות, לזהות הזדמנויות עסקיות וליזום חיבורים עסקיים עם חברות יעד הפועלות בקולומביה (וכן עם שורה של חברות מולטי-לטיניות הפועלות מקולומביה). הסכם אזור הסחר החופשי פותח מגוון הזדמנויות ביצוא וביבוא עבור החברות הישראליות, מקרב בין הכלכלות והקהילה העסקית בשתי המדינות, מגביר את הסחר בסחורות ובשירותים וכן מסייע במיצובה של ישראל ככלכלה רלוונטית, חשובה וקרובה לקולומביה מבחינת הערך העסקי והרלוונטיות של הפתרונות הישראליים. צוות הנספחות הכלכלית בקולומביה עומד לשירות החברות הישראליות בכל עניין.